

ПОХОРОНИ

НАЧАЛЬНОГО ВОЖДА УГА
ГЕН. МИРОНА ТАРНАВСЬКОГО

Л Ь В І В

1 9 3 8.

Накладом УКО (Української Католическої Організації).

ПОХОРОНИ

**НАЧАЛЬНОГО ВОЖДА УГА
ГЕН. МИРОНА ТАРНАВСЬКОГО**

Л Ъ В І В

1 9 3 8.

Накладом УКО (Української Католическої Організації).

Відбитка з „Нової Зорі.“

Друкарня „Графія”, Львів, Тиха 5. Тел. 202-83.

В церкві св. Юра.

В суботу, дня 2 липня, відбулися похорони ген. Тарнавського при великім здвизі народу.*) Того дня перед полуднем в церкві св. Юра відправили Архирейську заупокійну Службу Божу Преосв. Іван Бучко і Преосв. Никита Будка та о. мітрат Базюк в асисті членів Капітули. Співав мішаний хор під управою І. Охримовича. Б. комбатанти армій, галицької і придніпрянської, творили шпалір від дверей аж до віктара. По обох боках катафальку виконували почесну варту по 5 б. військових. Варта змінялася що 15 минут. Перед головним віктарем на фотелях і кріслах заняли місця: родина пок. генерала, члени галицького правительства і представники українських установ. Катафальок стояв посеред церкви на тлі чорної драперії по боках і темносиної над катафальком. Над катафальком завішено металевий тризуб унерівського типу без хрестика. Домовина накрита червоною китайкою, в головах військова шапка Покійного. Вгорі над домовиною уставлено портрет ген. Тарнавського в домовині. Коло домовини повно квітів і вінків, на першому пля-

---

*) Ген. М. Тарнавський помер 29. VI. 1938 р. у Львові. — Ред.

ні великий вінок від опечаленої пані Генералової, від дітей і внуків Покійного. Підчас Сл. Божої був у церкві зразковий порядок, хоч народу повніська церква.

На подвірю церкви св. Юра.

Похорон був назначений на 4 год. пополудні. Та вже надовго передтим на площі св. Юра зачали збиратися маси народу. Всі люди, які прийшли на похорон, уставлялися на призначених місцях. На подвірю церкви св. Юра уставлено вівтар. По боках два чорні великі прапори, на середині жовтоблакитний прапор з великою відзнакою УГА (Української Галицької Армії). Всі три прапори перепоясані генеральською золотою зубчатою на синім тлі. Перед вівтарем уставлено високий катафальок.

Коли в церкві зачалася похоронна відправа, на подвірі перед катафальком уставилися колишні офіцери УГА, члени „Молодої Громади” і бувші військові в трох відділах, які відповідали тром корпусам УГА. Перед катафальком стали делегати з різних сторін краю з землею в урнах. Привезли землю з родинного села пок. Генерала, з Барилова в Радехівщині, з могил батьків та з приходства, з Золочева, з Маркіянової Гори коло Підлися, з Яворова, з Лисоні, з Маківки, з Чорткова, з Количинець, з Дори та з Надвірнянщини.

Після відправи похоронного обряду в церкві вийшло духовенство з церкви. Крім двох Єпископів, двох мітратів, каноніків і інших священиків зі Львова, було багато священиків зпоза Львова, також з інших єпархій, разом поверх 100 духовних. Вони стали по лівій стороні коло катафальку.

З митрополичої палати винесли фотель з Митрополитом й устали на підвищенні наліво від віттаря. Перед віттарем заняло місце висше духовенство.

Підчас виносу домовини з храму жалібно заграли на трембітах Гуцули з Річки к. Косова, що стояли на бальконі. Домовину вкриту жовто-синим прапором і червоною китайкою устали на високім катафальку. По обох боках запалили смолоскипи й усталися псчесна сторожа та три адютанти, ті послідні лицем до домовини. Сам Впреосв. Митрополит відправив панахиду.

З трибуни уставленої на терасі перед церквою о. прал. Куницький виголосив проповідь.

Зчерги промовив голова „Молодої Громади” інж. Палій. Він закінчив свою промову дуже зворушаючим рапортом:

„Пане Генерале! Голошу слухняно, що до звіту зголосилося кільканацять тисяч твоїх старшин (офіцирів), підстаршин і стрільців. Вибач, що не в одностроях, та ти не дав такого наказу. Вибач, що не справляємо тобі похорону з гарматніми стрілами та жалібним верблем. Нині гуде

жалібний вербель наших сердець і заплакали по тобі тужні трембіти нашої верховини”.

Підчас виголошування тих слів всі стали на „лозір” і закрутилися сльози зворушення в ючах богатьох б. військових.

Промови о. прал. Куницького й інж. Палія передавали через мікрофон гучномовцями тисячним масам народу.

На площі св. Юра.

Після закінчення похоронної відправи перенесли домовину на площу перед браму св. Юра, де був другий катафальок. З нього пок. Начальний Вожд прийняв останню дефіляду. На чолі дефіляди перейшов др В. Старосольський в товаристві адютантів Дмитра Палієва і Романа Купчинського, несучи на подушечці відзнаку УГА. За ними дефілювали члени „Молодої Громади”, делегації з урнами, парламентарна репрезентація, делегації з краю, комбатанти з колишніх 3 корпусів УГА, відділ інвалідів (коло 60 осіб) і інші. Всі дефілюючі відділи йшли взірцевим „лозір ходом” так, якби щойно недавно вийшли з війська.

По дефіляді о. прал. Куницький відчитав евангеліє і похоронний похід рушив в передбаченім порядку. А саме: На самім переді хрест вкритий жалібним чорним серпанком. За ним командант походу б. майор Шухевич з адютантом

Постоллюком та сурмач. За ними йшов відділ бувших комбатантів, коло 30 осіб. Зчерги поступав прекрасний хоровід делегацій зі 170 вінками. Декотрі з вінців були дуже гарні й оригінальні, нпр. вінець від Бібреччини, вінець від політичних в'язнів, вінець студентської корпорації, за яким поступала асиста з витягненими шпадами.

За вінками йшла орхестра т-ва „Зоря” зі Львова в гранатових одностроях і мазепинках. Вона грала жалібні марші. Далі йшли відділи б. військових, інваліди, політичні в'язні.

Повагом стулав мужеський хор поверх 100 осіб. За хором йшли трембітари з піднесеними в гору трембітами. Слідували делегати з краю, які несли в урнах землю з ріжних сторін Галичини. Потому йшли церковні хоругви, за ними монахині, а за ними численне духовенство в ризах під проводом Преосв. Єпископів, Івана й Никити.

Караван з домовиною обвішаний кількома вінцями від найблищих. За караваном йшла родина Покійного і делегати. За ними йшли представники колишнього галицького правительства, представники парламентарної репрезентації й „Молодої Громади”. Щойно за тим йшли тисячні маси народу. Зокрема звертав увагу дуже численний відділ українського жіноцтва під проводом п. Мілени Рудницької.

Останній шлях.

Здовж траси походу стояли густі шпаліри людей: Українців, Поляків і Жидів.

Коло год. 7 вечером чоло походу дійшло до брами цвинтаря. Кінець походу був ще далеко в місті. Коло брами спинено караван і б. офіцери Української Армії занесли домовину на стрілецький цвинтар.

Вже була 8 год. вечер, коли донесли домовину до свіжо викопаної ями. На стрілецький цвинтар впорядчики пустили тільки делегації з вінками, родину Покійного, делегації з урнами, малу скількість представників б. військових і представників українських устанав.

На Янівськiм кладовищі.

Після короткої панахиди над гробом хор заспівав могутне „Вічная память”, похилилися вниз прапори, засурмила жалібна сурма, коли спускали домовину до гробу. Б. премієр галицького правительства др К. Левицький попрощав пок. Генерала від українського народу, а о. кан. Лаба, як б. головний капелян УГА від Впреосв. Митрополита і висловив співчуття родині. Послідний рапорт вірности ідеалам пок. Генерала виголосив сильним голосом б. полк. Бізанц.

Хор заспівав „Видиш брате мій...”

Тоді поодинокі делегати висипали землю з урн і притім виголошували ко-

ротенькі заяви. Підчас того трембітали трембіти. Вже стемніло, люди зачали розходитися. В жалібному поході взяло участь поверх 20.000 народу. Підчас цілого походу панував взірцевий порядок. Його берегли впорядчики „Соколи” і „Луговики” під командою голови „Сокола-Батька” інж. Хроновята. Польська і жидівська преса підкреслила, що похоронний похід був дуже дисциплінований.

С. Г.

Як випроважали Начального Вождя УГА Генерала Мирона Тарнавського.

То була субота, дня 2 липня 1938 р. Спека у Львові доходила до 40° і небо було ясне та чисте, хоч можна було сподіватися й нагальної бурі. Одначе погода видержала до кінця.

Доходила год. 4 пополудні. Натовп довкруги катедри св. Юра ставав все більший. Також в сумежних улицах аж роїлося від наших людей, що спішили на похорон Начального Вождя УГА (Української Галицької Армії).

Добитися в тім натовпі на подвіря церкви св. Юра, де Впреосв. Митрополит Андрей правив панахиду і встояти там у такій спеці не чувся я на силах, отже за порадомо одного з наших молодших журналістів заняв я місце в вікні кам'яниці Нац. Музею при вул. Міцкевича 11 на 1 поверсі, відки добре можна було бачити весь похоронний похід. В кімнаті було

ще пару інших журналістів, три наші фотографи (з них оден 17-літний, перший раз пробував робити знімки з такого публичного походу), діти й пані.

З вікна докладно видно взірцевий порядок між народом, що заповняє групами площу св. Юра і двома великими шпалірами займає довгу вул. Міцкевича, яка тягнеться вниз: туди йти-ме похоронний похід.

Мимо сильної спеки наші пані і дівчата, що надходять групами, надзвичайно оживлені. Богато з них несе вінки або живі квіти на руках.

— „О, вінок з самих рож!” закричали діти біля нас. Дивлюся, справді чудовий вінок, весь червоний як кров.

І різні наші орхестри стоять і все нові надходять. Кордони нашої молоді — держаться за руки або за палиці і твоять довгі шпаліри.

Ось надходять групи наших селян: молодь, молодь. Ось і Луговики, рядами, з довгими палицями. Впорядчики з синіми перевязками на руках йдуть, а де треба підбігають, групами і рядами. Ось наші медики з червоними хрестами на руках. І весь той рух відбувається мовчки, мов на безголосній фільмі.

Тільки рідко коли залунає голос: „Впорядчики сюди!” Біжать — і знов тихо. І знов надходить відділ Луговиків в одностроях. За ним групка наших

сільських дівчат: ідуть рядами, в гарно вишиваних сорочках.

Лунає українська команда.

І вінці, вінці — зачинають їх нести вже масово. Які форми! Які кольори! Які квіти! Так приготуються вшанувати тільки когось дуже дорогого.

Похоронний похід щойно уставляють. Він ще не зачався, ще правиться панахида на подвір'ю катедральної церкви св. Юра.

Год. 4.15. Знов наднесли ряд прегарних вінків. І перші три церковні хоругви і хрест обвинений чорною крепою. З якої церкви? Годі довідатися.

І знов сільські оркестри ідуть. Групами, одна за другою. Куди їх прятують?

— „Ооо! А се що?” защебетали діти в нашій кімнаті, показуючи дрібними рученятами на величезний щит з барвінку, оперезаний червоними лентами. Мов дорогий привид з княжих часів! І пригадався батько поетів, Гомер, як він старанно описував щит, охорону лицаря своїх часів.

Надходить група елегантно одягнених панів. Вся в чорнім. Йде упорядкованими рядами. То „Молода Громада”, каже хтось. „Незабаром буде складатися з самих сивих голів”, докинув другий. І знов тихо.

І так приготуються до похоронного походу аж до год. 5.

А в 5 год. від сторони церкви св. Юра, фундованої ще нашими князями з Роду Рурика, дався чути якийсь дивний протяжний звук.

Не спів, не дзвони, не орхестра.

Що се за звуки? Ніхто не знає.

А за хвилю — гул дзвонів. Так випливав ізза зелені дерев' святоюрської площі, якби людська мова, що з жалю стратила артикуловані звуки.

Година 5.5. Надійшли молоді дівчатка з хоругвами. Подивляю, як ті молоденькі істоти видержують на такій спеці та ще й тягарі несуть. Ми сидимо, а з усіх нас піт так і ллється. Не дивно: 40 степенів Цельзія. Горячо як у лазні. А делікатні дівчатка йдуть і тяжкі хоругви несуть.

— „Ооо! Берелко несуть!” закричали діти в нашій кімнаті радісними голосами.

В тій хвилі ізза густої зелені дерев донісся спів. Так, то вже починається похід: везуть у могилу Начального Вождя У. Г. А.

Всі фотографи наставили свої апарати. Але походу ще не видно, тільки спів чути ізза густої зелені дерев.

Аж ось — перша група широким фронтом надійшла. Немов передна сторожа. Крок рівний-рівний. Очевидно військо наше йде, тільки в цивільних одягах, все в чорнім. Раз-два, раз-два, раз-

два. За тою групою оркестра в мазепинках.

Тихо, не грає.

А за оркестрою хто? Йдуть інваліди наші в поході. Аж дивно, як і вони стараються тримати рівний крок. На їх вид заперлилися сльози на жіночих очах. Чи описувати похід інвалідів наших? Лучше описують сердечне відношення до них ті сльози, що котяться по обличчях наших жінок і дітей. Мовчки котяться.

Так тихо-тихо.

Чути лиш рівний крок дивного війська в чорних цивільних одягах. Так богато його йде, якби відкись вирвалися великі муравлища. Рівно-рівненько йдуть, час до часу переплітані невеличкими групами наших жінок і дівчат.

Богато відділів іде. І сунуть ті чорні муравлища ліхоти мов дивна лівінь під синім небом серед зелених дерев. А тут і там дівчата наші в тім чорнім поході, як ясні метелики.

А онде монахині наші.

За ними монахи Студити в високих каптурах затягнених на обличчя.

Великий хор під батудою Охримовича рушив у похід — і заспівав:

„Святий Боже!

Святий Кріпкий!

Святий Безсмертний...”

Як виразно-виразно! Не знаю, може се автосуггестія, але мені здавалося, що я ще як жию не чув такого сильного

і такого рівного хору як на сих похоронах. Пішов униз вулицею, а спів його ще довго долітав до нас.

А далі два очні вражіння рівночасно немов зачали боротьбу, щоб захопити увагу нашу: надійшли перші ряди довго очікуваних священників і перед ними малий відділ правдивих Гуцулів у козушках і з довжезними трембітами в руках. В думці шибнуло: Чи то не вони грали той дивний протяжний звук за густою зеленою деревиною, на високім подвір'ю величавої катедри св. Юра мов на чудовій полонині?

А по боках двома довгими рядами в чорних одягах священники наші, чорні-чорні, з золотим обрамуванням епітрахилів. Довгі-довгі їх ряди. І йдуть тихо, мов духи. А далі замаячила червень опаратів висшого духовенства і золотисті жезли й єпископські мантиї. Тихо йдуть.

І мимо того аж тут видно, що се вся нація урядила сі похорони Начальному Вождові УГА, бо Церква надійшла у величчю і повазі своїй. І замовкли зовсім навіть діти у вікнах і на балконах, задивлені в красу і повагу походу.

А за духовенством показався високий чорний караван, запряжений в 4 чорні коні. На каравані вінки. Домовини не видно. А перед караваном три адютанти Головного Вождя йдуть, символ його відзнаки несуть. Коні мало-помалу йдуть,

з ноги на ногу переступають. Всі мов ті-ни сунуть.

А нараз залунав спів. Відки, не знаю, бо прекрасний хор Охримовича вже далеко-далеко і спів його рішуче не доле-тівби сюди. Але також сей величаво співає:

„Видиш, брате мій,
Товаришу мій,
Відлітають сірим шнурком
Журавлі в вирій...”

Щойно тепер запримітив я б. Уряд, Правительство Галицької Землі зі старим Іваном Макухом у ряді. А ще старшого Костя Левицького не видно, хоч їхав ав-том на час, як все.

За Урядом УПР (Українська Парля-ментарна Репрезентація). Нарочно ува-жаю, чи не буде яких заміток з публики в кімнаті. Нема. Супроти поваги хвилі і дивно прекрасного співу („Видиш, бра-те мій”) не підіймається ніяка заввага, навіть найменша.

А далі видно ще більше помітні поя-ви: в регулярних чвірках ідуть разом ма-си Галичан і Наддніпрянців наших, „емі-грантів” на рідній землі народа свого, йдуть в один такт соціялісти і гетьманці, йдуть навіть галицькі „руссіє” — во істину не з іронії беру се слово в знаки наведення, бо я тронутий особливо гли-боко тим, що й вони стали в ряди разом з нами, зовсім таксамо як у 1918 році, в памятні дні листопада Те стара Русь іде,

йде разом з тими, що небачно й без жадної потреби цураються батьківського імени в фальшивій думці, що сего „доконче” треба, щоб виразніше означити новітнє ім'я.

Видиш, брате мій, що се дурниця жертися за ім'я. Доказує се ваш прекрасний спільний похід — на похоронах Начального Вождя УГА. І тоді, як ви разом кров свою лили і життя жертвували.

А дальше наш народ іде, в нім багато жіноцтва, а все в упорядкованих рядах. Так, то нація ховає команданта свого війська.

Знов чути команду, але десь далеко. І трембіти грають.

І дзвонять дзвони всіх церков.

Деякі так виразно чути, а деякі ні, бо за далекі. Але всі напевно дзвонять.

Дзвонить св. Юр величавий, на горі, між садами, де молилися ще наші князі Рурикового Роду і де слухав Служби Божої Великий Гетьман Богдан, облягаючи Львів.

І дзвонить найстарша з львівських святинь, церква св. Николая під замковою горою, де слухали Богослужень наш король Данило і син його Лев і потомки їх аж до останнього Юрія II, великого патріота нашої землі, отроеного нанятими злочинцями (за 2 роки припадає 600-ліття смерти його, що також вимагає великої панахиди по всім краю нашим).

І дзвонить в місті, при Руській вулиці Успенська церква Пресвятої Богородиці, найкрасша і найдороща зі всіх львівських церков, наших і чужих, дзвонить Кирилом, наймилішим дзвоном своїм, який задля краси й звуку його пощадили навіть чужі нам люди в часі війни і не перетопили його на гармати. Та церква найдороща нашій нації тому, бо збудована серед найбільшого обідніння і пригноблення предків наших, які мимо того потрапили здобутися на таку красу: немов на вічне упімення для нас, що убожество не становить перешкоди великим ділам.

І дзвонить церква Преображення Христового в середмістю, найдивніша з львівських церков, що могла мати найкращий вхід серед цвітів і зелені, а має найпоганіший, від одної з найбільш крикливих улиць.

І дзвонить найживіша, все повна народу, церква ОО. Василіян при вул. Жовківській, що під її опіку схоронила тепер репрезентативна наука наша, якої відгомін доходить до найдальших академій світа, хоч легковажать собі його не раз найблищі.

І дзвонить церква-кріпость св. Пятниць в прекраснім огороді, як дзвонила нашим батькам, коли Львів стискали відусіль і жалоба панувала в нім.

І дзвонить далека церква св. Петра і Павла в найздоровішій дільниці Львова.

І дзвонить церковця ОО. Редемптористів, наймолодшої парости нашого чернецтва, що вже дала нам Єпископа на найтяжчим і найприкрішим становищі, яке колинебудь мав Владика нашої крови.

І дзвонить далеко під Львовом деревляна церква старого Чина Студитів, чудо мистецтва твердих мужицьких рук.

І дзвонить малим дзвіночком своїм мало кому звана церковця-сирітка, найбільш симпатична зі всіх малих церков, така симпатична скромненьким виглядом своїм і положенням на окраїнах Львова і симпатична іменем Володимира Св., сина Святослава, внука Ольги, родоначальника всіх фундаторів і всіх жертводавців наших церков.

Всі наші церкви дзвонять, аж заливаються. І трембіти трублять і оркестри грають і хори співають і маса народа йде: йде його провідна верства, йде жіноцтво наше, йде робітництво і селянство і міщанство, йдуть старі і діти — так, то нація ховає Начального Вождя УГА.

Похід став.

А коло мене малий 10-літній Михась Г., що весь час інформує мене, що маю писати (і на правду незле інформує), питає, чому похід став. Та ніхто не знає. Може євангелія читають. Може промови по дорозі виголошують.

Год. 5.35. Страшна спека меншає мов на пригадку нашій нації, що так ко-

лись буде змінитися її найтяжче положення на менше тяжке, аж прийде час, коли здійсняться високі мрії її й засяде вона „в народів вольнім колі”.

Дивимося з вікна в улиці: вони як оком сягнути залиті масою нашого народу. А дзвони дзвонять!...

Год. 5.40. Похоронний похід знов рушив. І знов пливе попри вікна велика філя народа. Пізнаю в ній знакомих, що поприїздили з ріжних околиць краю. Ще тому 40 літ українські інтелігенти в Галичині майже всі зналися між собою особисто. А сьогодні — деде! Навіть мови про те нема. Значить, ростемо. Потомство тої інтелігенції може бути відсунене від ріжних становищ і занять батьків, але не може вже перестати бути інтелігентне. На думку про те, як іще недавно мало інтелігенції мав наш нарід, стає лекше: бо якже можна дивуватися, що ми не здійснили свої мрії на величезних просторах земель українських, коли ми ще недавно всі між собою особисто зналися? Значить, було нас тільки, що кіт наплакав, як каже народ.

Та не виключена річ, що чим більше буде інтелігенції невиробленої патріотично і нездисциплінованої, тим трудніше буде нашій нації здійснити свою мрію. Мов на потвердження тої думки залунав жалібний марш. Якийже він жалібний! Виглядає, якби се грав жаль нації, що серед її провідної верстви за 20

літ так мало проявилось зрозуміння потреби єдності під одним проводом...

Йдуть робітничі й селянські оркестри наші і рівно-рівно грають. А інші оркестри по боках ще ждуть на свою чергу. Вже довго ждуть. Деякі від рана...

Переграли.

Так тихо маси йдуть. Сунуть як тіни. Нема ніяких транспарентів з надписами, що се за люди, з яких околиць і міст і сел. То просто глибінь народна отворила спусти свої і маси йдуть. Особливо багато молоді. Сипле, сипле, сипле цвіт — Галицька земляця.

Помалу відрізняю в масі поодинокі українські організації. Відрізняю по обличчях знайомих членів.

Ізза зелені дерев заблестіли жіночі строї: пані, дівчата, міщанки, селянки і головню маса жіночої молоді. Дійсно велика маса її йде. Йдуть наші дівчата, тихо і поважно. Йдуть і йдуть і кінця їм не видно.

Сипле, сипле, сипле цвіт — Галицька земляця.

Так, то нація йде. Наше жіноцтво переважно росле, здорове. Видно в нім багато гарних облич. Коли дивитися на те жіноцтво, то во істину трудно припустити, що Господь забув про таке дорodne племя і його відповідне становище між іншими народами.

А наші жінки і дівчата йдуть і йдуть.

Дитина на балконі питає: „Коли жінки перестануть іти?..”

Нарешті за ними показалися хлопці, муштини. З міст і сел. Йдуть справними рядами, у чвірках. Порядок взірцевий. Аж дивно! Якби проби передтим робили.

Сипле, сипле, сипле цвіт — Галицька земляця.

А здалека сурми грають. І знов наші хлопці надходять, всі стройними рядами, у чвірках. Порядок взірцевий. Аж дивно! Якби проби передтим робили.

Надійшла невеличка сільська орхестра. Але як добре заграла!

І знов наші дівчата йдуть. Дівчата, дівчата, дівчата, багато дівчат. Сипле, сипле, сипле цвіт — Галицька земляця.

А далі напереміну групи хлопців і дівчат, хлопців і дівчат, хлопців і дівчат. На загал в цілім поході переважало наше жіноцтво, а в нім молоді дівчата. Був се дуже гарний і дуже потішаючий вид.

А орхестри грають, грають!

Як Львів Львовом, такого похорону ще не було.

Подібно величавий похід бачив я на сьяті Українська Молодь Христові (УМХ) в 1933 р. і описав його. Коли тепер порівнюю в пам'яті оба ті походи, то стверджую, що образ їх зовсім, а зовсім інакший, але тип нації очевидно той сам.

Вдивляюся докладніше в великий похід. Тут бачу в нім і стареньких жінок

і сивих старців. Так, то нація випроважає Начального Вождя УГА.

І знов жіноча молодь наша йде.

І знов мужеська молодь наша йде. А здалека від св. Юра мов бронзова лявіна суне. То в одностроях надходять луговики.

Вже немов дві людські струї пливуть. І все те суне в діл вулицею Міцкевича.

Нараз — чудовий вид. Група наших дівчат в прекрасних однакових строях. Йдуть, немов легко колишуться. Йде краса нашої землі — мов лан білого маку.

Сипле, сипле, сипле цвіт — Галицька земляця.

Дійсно як білий мак, що висипається зміж зелених дерев.

Вишивки на них — просто прелесть.

Похід кінчиться.

Якісь два авта наїзджають на останні ряди, з них одно величезне. Чи не міське?

Счиняється крик.

Впорядчики біжать рядами, щоб застановити їх. Авта голосно гудуть.

А оркестри грають, грають, грають, Начального Вождя УГА випроважають — в останну путь.

Хоч похід тревав довго, то коли скінчився, жаль було, що вже скінчився: такий він був гарний і здисциплінований.

Похоронний похід мав дві головні, дорогі для нас прикмети: 1) Він був добровільний: ніхто примусом не стягав

тих мас нашого народу на похорони Начального Вождя УГА, ті маси самі прийшли, притягнені патріотичним почуттям серця свого. 2) Сей похоронний похід був такий дисциплінований, що подібний порядок і дисципліну не все можна побачити навіть там, де виступають в парадах регулярні, касарняні війська. Се всі присутні запримітили і всі були тим дуже мило здивовані. І слушно, бо се поява, яка свідчить про велику суспільну вартість племені, що здібне до витворення аж такого взірцевого порядку. Значить, не помилявся старий Панталеймон Куліш, оден з найбистріших умів і найлучших істориків всієї України, коли виставляв Галичанам ось яке свідоцтво:

„Червона Русь доставляла для Польщі лучших воїнів, всі польські коронні гетьмани були родом Русини. Вона дала й козакам перших провідників... Там, в тім Підгір'ю, держалося дружинне варяго-руське начало навіть по упливі багато літ після татарського погрому. І сила руського руху в новім періоді зачалася відти”.*)

Хто знає неймовірно острій критцизм Куліша в відношенні до Українців, тільки той належно зрозуміє вагу такої похвали Галицького племені його пером. А хто уважно дивився на похорони ген. Тарнавського, той мусить признати, що Куліш мав рацію: в сім племені мимо великої тяжкості його думання криються дуже великі вальбори.

---

*) Гл. П. А. Куліш: Історія Возсоединенія Руси, том I, сторона 288.

Галицька Земля має право повеличатися тим, як вона випроважала Начального Вождя УГА — в останний похід, в останню дорогу на сім світі...

Випроважала вся, бо також з інших міст і сіл Галичини наспівають вісти про те, як там працювали панахидами Начального Вождя УГА.

І так зі Станиславова пишуть нам:

Дня 2 VII с. р. в Катедральному храмі у Станиславові Преосв. Єпископ-Суфраган Кир Іоан відправив торжественну панахиду за душу бл. п. Генерала Мирона Тарнавського, Начального Вождя УГА. В панахиді, що почалася о год. 20-ій, взяло участь численне духовенство: крилош. о. шамб. Луцик, о. кан. др Баран, о. кан. Лукач, о. Бенеш, о. Вапрович, о. Винничук, о. Лехицький, о. Мельниченко, о. Микитюк, о. Миськів, о. Палагіцький і о. Слезюк. По обох боках тетрапода за духовенством уставилися на позір б. старшини і стрільці УГА. Простора катедра повна народа. Весь час тихенько, поважно. Співав муж. хор „Думка”. На „Вічная Память” видно було зворушення на всіх, а по неодному обличчі потекли сльози щирої любови-жало за рідним Генералом-героєм.

Преосв. Григорій, Єпископ Ординарій, на місійній праці в горах.

І таких вісток багато-багато приходить і ще прийде не лише з Галичини, але також з інших земель, де тільки жи-

вуть наші люди і мають можливість висловити свої почування і думки. Прийдуть такі вісти також ізза моря, з чужини далекої. Ми певні того. А. Ч.

Похід цвітів Галицької Землі.

За почесною четою б. старшин на похороні ген. Тарнавського йшов майже годину похід вінців (коли стояти було на одному місці).

177 вінців різної величини, з цвітами переважно червоними, але були й білі, жовті, рожеві, помаранчеві, сині, фіолетові у преріжних відтінках. Найбільше лент було жовтоблакитних (від сільських делегацій), червоних (від б. військових) і чорних (від установ). Але були також ленти сині, фіолетові, білі, в кольорах товариств (червоно-чорна від спортивного т-ва „Україна”, зелено-чорна-біла від студентів техніків, синьо-чорна від корпорації „Чорноморе” і т. д.).

Перші три вінці несли Наддніпрянці, б. старшини Армії У. Н. Р. від Головного Отамана Військ УНР, від ген. Сальського (міністра війни уряду УНР) і від „Братів знад Дніпра”.

Потім великий і дорогий вінець від Родини з Америки.

Вінець від політичних в'язнів був з жовтої бляхи: стилізований тризуб, в середині квати.

Потім несли гарні вінці від студентства: від студентської молоді зі Львова,

від Студентської Громади в Познані. За вінцем від союзу братніх корпорацій „Чорноморе” йшли корпоранти в шапочках, зі шпадами й лентами. Потім корпорация „Запороже” і вінець Українського Християнського Інтернату (міститься в „Академ. Домі” при вул. Супінського 21).

Від Бібрецької Землі б. військові несли вінець у виді великої гранати з барвінку; на ній з червоної калини хрест, відзнака УГА.

Бориславські робітники, б. військові, несли кований з бронзу хрест у виді відзнаки УГА.

З Дрогобича були два вінки: від ФНЄ і Дрогобицької Землі, з червоними лентами.

Також з Бережанщини, так тісно зв'язаної з УСС, несли два вінці, від б. військових і установ.

Дальше йшли: з вінками селяни з Черниці (Броди), де проживав пок. Генерал по війні, відтак Борислав, Кукизів, Оборощин під Львовом, Рогатинщина (великий вінець), Глуховичі (Львів), Судова Вишня, села під Львовом: Грядя, Зашків і Солонка, Барилів (група господарів з родинного села Генерала в Радехівщині), Винники, Любінь Великий, Підберізці, Борщовичі, Мшана (2 вінці, від б. стрільців і молоді), Скнилів, Збоїска, Миклашів, Скнилів, Гаї, Лисиничі (підльвівські села), Самбір, Рава Руска, Стриганці (Товмач), Щиреччина,

УПР, „Вогнів”, Земельного Банку Гіпотечного, працівників фабрики „Мота”, від дівочої гімназії РШ ім. Кокорудзів, від українського зорганізованого жіноцтва, від Т-ва письменників і журналістів, від студентів-техніків, від УТТ, від „Карпатії”, від Українського Католицького Союзу, Супруга, працівників „Дендри”, КІР. Звертали увагу великі вінці з червоними лентами від ФНЄ та від адютанта Дм. Палієва. Дальше Карп. Лещетарський Клюб, українське сокільство, співробітники Промбанку, Дністер (дирекція і службовики), Міщанське Братство, фабр. мила „Чайка”, „Зоря”, Личаківське громадянство, спорт. т-во „Україна”, Союз Українських Купців і Промисловців і його секції: промислова, споживча і торговельної молоді, дальше УСДП, Ремісничка Бурса при вул. Пасічній, жіноча ремісничка секція т-ва „Орли”, Стрийське передмістя, Сигнівка, Нар. Лічниця, „Будучність” (2 вінці, один несла п. Е. Тишинська), „Рідна Школа”, „Орли”, „Топ”, фабр. папер. виробів, Лікарське Т-во, Нове й Старе Знесіння, Великий Луг, Львівський Луг. Луговички несли вінці від Лугів зі Скнилова, Малехова, Сорок, Лісневич, Зашкова, Мостищини, Черкас, Ляшок Мурованих, Жиравки, Острова, Янівщини, Кугаєва і Звенигороду. Скромні вінці з пільними цвітами.

Дальше несли вінці від б. стрільців з Запитова, УСС, з Підгаєччини, Старшин

І йшов сей похід живих цвітів від Святоюрської гори довгим вужем вдлі вул. Міцкевича, Ягайлонською, Легіонів, Казимирівською, попри Бригідки, де тому 20 літ сидів покійний Генерал, і далше Янівською, вгору, де пращало його заходяче сонце золотими проміннями.

Золотими, срібними і чорними буквами мерехтіло на різнобарвних лентах: Начальному Вождові УГА, Першому Лицареві, Лицарському Вождові, Героеві Легенди, Дорогому Командантові, Незабутньому Отаманові і т. д.

На цвинтарі вінці уложили в довгих рядах на стрілецьких могилах по обох сторонах і перед могилою Вожда УГА.

Се був справді незабутній похід цвітів Галицької Землі на працання Начальному Вождові її геройської Армії.

Зовсім не зменшало торжественности й порядку походу те, що деякі жертводавці вінців занесли їх до будинку РСУК і там тимчасом оставили, а потому серед натовпу чи з інших причин вже не встигли їх забрати, або напр. не могли вернутися через кордони. Організація походу була така знаменита, що вистарчило рук і сил, щоб поставити в ряди і ті залишені вінці та занести їх на кладовище. А не легкий був се труд, бо спека була дійсно велика і похід тривав від 5.5 до 9 вечером, а деякі люди ждали з вінцями від рана.

Кондоленційні письма і телеграми по смерті бл. п. Начального Вождя.

„Новий Час” в 146 ч. приніс отсі інформації: На руки „Ділового Комітету” з приводу смерті бл. п. Нач. Вождя ген. Мирона Тарнавського наспіло багато кондоленційних письм і депеш. Ось деякі:

„Молода Громада” — Ексцеленції Пані Тарнавській. Прошу прийняти моє співчуття Вашій тяжкій втраті. Вічна пам'ять Начальному Вождові Української Галицької Армії Генералові Миرونві Тарнавському. — Павло Скоропадський.

„У глибокому жалю Вождові Сеніору-Стрільцеві мій останній вояцький поклін. Родині шире співчуття” — Курманович, Баден, к. Відня.

О. Макарій Каровець ЧСВВ., б. полевий духовник Бригади УСС. Ігумен монастиря, Бучач: „Як член б. Української Г. А. висказую Рідні, Корпусові Офіцерів УГА і всім членам тої Славної Армії глибоке співчуття з приводу відходу нашого Генерала в ясні світи вічного Щастя і Правди. Дух цього останнього генерала нашої Армії буде з нами перебувати і поведе до кращої будуччини народу, а пам'ять про Нього житиме в народі і його історії. Честь Тобі, наш Батьку Генерале! Зложи від себе і всього українського народу поклін Цареві народів і віків”.

„Волинська Земля бе чолом тлінним останкам Вождя УГА”. — УНДО в Рівному.

Повітове Кредитове Т-во (вул. Сикстуська 38) у Львові; старшини Українських Установ Солотвинщини; установи громади Болохівці, волости Найдорф, повіту Дрогобич; „Стара війна” УСС з Гуцульщини; члени Виділів Установ у Турильчі; Т-ва й Установи Рудеччини; Т-во б. Українських Вояків у Бельгії; жіноцтво Зборова; установи у Верхняківцях; б. стрільці УГА с. Сапогова, повіт Борщів; установи с. Сапогова, пов. Борщів; установи з Товмача; Читальня „Просвіти”, Буськ; Молоді Соколи, Буськ; Українські Установи й громадяни з Бродів; від. ген. Сальсь-

кого з Варшави („Складаю поклін пам'яті ген. Тарнавського”); Українські установи й громадяни Городенщини; Українські організації в Монастириськах; Ред. Зенон Пеленський, Скорика; б. члени УГА з Катовиць (рівночасно вислали 100 зл. на будову нагробного пам'ятника); Мартинець з Перегінська; Повітовий Комітет Комбатантів УГА в Підгайцях (видали окремі клепсидри); Ярослав Малиняк, б. поручник УГА зі Скольного; Самбірське Громадянство; Б. вояки УГА і все українське громадянство Калушини; Установи Бужська; Іван Галушинський, голова Р. Ш. Ямне; Український Молодий Театр „Заграда” (В. Блавацький); Український Спортовий Клуб „Сян”, Перемишль—Вовче; Кооперативний Союз у Сокалі (замість квітів на могилу бл. п. Генерала, зложили рівночасно 100 зл. на Фонд Вдів і Воєнних Сиріт у Львові); „Мота”, хемічна виробня, Львів; Інж. М. Козакевич, б. держ. секретар публ. робіт, Зимна Вода; „Супруга”, Союз Українських Приватних Службовиків; „Будучність”, Т-во українських гр.-катол. робітниць, Львів; Б. члени УГА й установи Підгаєччини; Ген. Ом. Павленко, Прага; Колегія Пропамятної воєнної відзнаки УГА, Прага; від усіх українських установ з Тереховлі; Від усіх українських Установ з Заболотова; Від усіх українських установ в Угнові; Б. члени УГА, Купче; Антін Чернецький, б. держ. секр. ЗУНР, Острів; Гриць Микитей, б. пор. УСС; о. Ст. Онишкевич, б. посол і член Н. Ради в Станиславові; Ів. Романівський, б. пор. УГА, Борщів; Петро Гораль, Борщів, б. четар УГА; Греко-кат. уряд, Барилів; Українські установи, Радехів; Андрій Лівницький, від Уряду УНР; ґанс Кох з Відня; „Українська Захоронка”, Львів; Українська Громада — Моравська Острава; Старшини УГА, Станиславів; Єпископ Лакота, Перемишль; Український Театр „Богема” (з провінції); Культурно-освітні й економічні установи Тухлі; Громадяни повіту Заліщики; Карпинський, б. підхорунжий, Борщів; Яворівщина; Союз Кооператив у Стрию; Скалатщина; Скала Подільська; Громадянство Зборівщини й ін.

51

Чи Ви читаєте „Нову Зорю“?

Вже 13-цятий рік виходить у Львові найстарша і пайбільша, правдиво католицька, газета в українській мові, що називається „**НОВА ЗОРЯ**“. Вона вправді призначена для інтелігенції, але може її розуміти також кожний освічений селянин і робітник, який уже орієнтується в загальних справах. „**НОВА ЗОРЯ**“ освітлює всі політичні й економічні, культурні й філософічні справи зі становища чисто католицького. Приносить цікаві вiсти про все, що діється на українських землях і в цілiм світі. В „**Новій Зорі**“ знайдете постійний порадник, що робити в різних недугах. У „**Новій Зорі**“ подається вiсти про найновіші закони (права) і розпорядки. В „**Новій Зорі**“ є опис подорожей по чужих краях. У кождім недільнім числi „**Нової Зорі**“ є стаття про літературу, про науку або про мистецтво (про штуку). „**Нова Зоря**“ має своїх кореспондентів (дописувачів) у різних місцевостях як у нашiм краю, так і за границею. „**Нова Зоря**“ містить також цікаві дописи з Канади, зі Злучених Держав Півн. Америки і з Бразилії. „**Нова Зоря**“ виходить два рази на тиждень і коштує річно 24 зол., за кордоном 36 за. Найлучше зложитися кільком і вислати передплату відразу на цілий рік.

Замовляйте в Адміністрації
„**НОВОЇ ЗОРІ**“, — ЛЬВІВ
ул. Гродзіцких ч. 2. I. поверх.